

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/68/2021
Identifikačné číslo spisu: 6719203886
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6719203886.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členov senátu JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Soni Mesiarkinovej v spore žalobkyne Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica, Nám. L. Svobodu 1, Banská Bystrica, IČO:00 165 549, proti žalovanej J. G. J., narodenej XX. Q. XXXX, S., G. XX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Vladimír Filičko, PhD., s. r. o., Košice - mestská časť Staré Mesto, Kováčska 28, IČO: 52 253 791, o zaplatenie 14 215,16 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 19Cpr/7/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11CoPr/1/2021 z 25. februára 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom sp. zn. 11CoPr/1/2021 z 25. februára 2021 potvrdil rozsudok Okresného súdu Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“) č. k. 19Cpr/7/2019-270 zo 16. septembra 2020 vo výrokoch, ktorý bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 10 533,65 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 10 533,65 eur od 1. júla 2018 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania; žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie právne vec posúdil v súlade s článkom 3, § 11 ods. 1, § 1 ods. 2 a 3, § 47 ods. 1 písm. a), § 58, § 118 ods. 1 a 2, § 130 ods. 5, § 134 ods. 1 a 4, § 140 ods. 1 a 2 a § 155 ods. 1, ods. 2 a 6 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, že 19. júla 2012 žalovaná uzavrela s Lekárskou fakultou Univerzity Komenského Bratislava (ďalej len „LF UK Bratislava“) zmluvu o zabezpečení špecializovaného štúdia zdravotníckych pracovníkov, predmetom ktorej bolo zabezpečenie špecializačného štúdia v akreditovanom študijnom programe v špecializovanom odbore plastická

chirurgia pre zdravotnícke povolanie lekár. Špecializačné štúdium malo trvať 5 rokov, z ktorých 24 mesiacov predstavoval „spoločný chirurgický kmeň“ a 36 mesiacov „špecializačné štúdium plastickej chirurgie“, ktoré sa malo ukončiť špecializačnou skúškou. Z predmetných 36 mesiacov bolo 9 mesiacov povinnej praxe na pracovisku plastickej chirurgie na vzdelávacej ustanovizni v Bratislave. Po ukončení 24 mesiacov „spoločného chirurgického kmeňa“ sa žalovaná zamestnala u žalobkyne na základe pracovnej zmluvy z 21. júla 2014 s výkonom práce sekundárneho (neatestovaného) lekára, kde pracovala až do 31. mája 2018, kedy uplynula výpovedná doba na základe výpovede žalovanej z 29. marca 2018 bez uvedenia dôvodov. Z kvalifikačnej dohody uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou vyplýva, že žalobkyňa sa zaviazala žalovanej umožniť zvýšenie kvalifikácie špecializačným štúdiom externou formou na LF UK Bratislava v študijnom odbore plastická chirurgia. Žalobkyňa sa zaviazala poskytnúť žalovanej pracovné voľno na absolvovanie predpísanej praxe, a to na pracoviskách žalobkyne, ako aj v iných zariadeniach. Podľa obsahu kvalifikačnej dohody za poskytnuté dni pracovného voľna žalovaná mala nárok na náhradu mzdy v sume jej priemerného zárobku podľa §134 Zákonníka práce. Podľa bodu 5 kvalifikačnej dohody sa žalovaná zaviazala zotrvať v pracovnom pomere so žalobkyňou 5 rokov po úspešnom zvýšení kvalifikácie; v prípade nesplnenia tohto záväzku sa žalovaná zaviazala žalobkyňi nahradiť konkrétny druh nákladov spojených so zvýšením kvalifikácie, a to náhradu mzdy vo výške priemerného zárobku podľa § 134 Zákonníka práce, ktorá predstavuje celkovú sumu nákladov. V zmysle bodu 7 kvalifikačnej dohody sa žalovaná zaviazala žalobkyňi nahradiť celkovú sumu nákladov vynaložených do doby skončenia pracovného pomeru aj v prípade, že by so žalobkyňou rozviazala pracovný pomer ešte pred získaním predpokladanej kvalifikácie. Žalovaná požiadala žalobkyňu o povolenie zvýšenia kvalifikácie (stáže) v období od 1. novembra 2016 do 31. januára 2017, od 3. apríla 2017 do 30. júna 2017 a od 1. decembra 2017 do 28. februára 2018, ktoré jej žalobkyňou boli aj odsúhlasené; súčasne boli žalovanej písomne odsúhlasené aj žiadanky o študijné voľno. Na účely zabezpečenia vykonania odbornej praxe žalovanej uzavrela žalobkyňa s Univerzitnou nemocnicou Bratislava zmluvu o spolupráci pri vykonaní odbornej zdravotníckej praxe. Podľa zmlúv sa žalobkyňa zaviazala žalovanej poskytovať mzdu, náhradu mzdy, cestovné náhrady s tým, že pracovný pomer žalovanej a žalobkyne sa počas výkonu odbornej zdravotníckej praxe nemení a účasť na praxi nie je dočasným pridelením v zmysle § 58 a nasl. Zákonníka práce. Predmetnú odbornú prax za uvedené obdobie žalovaná absolvovala a počas toho obdobia čerpana študijné voľno s poskytnutím náhrady mzdy v celkovej sume 10 533,65 eur brutto. Výkon práce žalovanej pre žalobkyňu sa jej započítaval do plynutia 36-mesačnej praxe špecializačného štúdia, avšak ku dňu podania výpovede žalovanou jej chýbali tri mesiace z povinnej praxe v Univerzitnej nemocnici Bratislava. Dňa 15. júna 2018 žalovaná prevzala od žalobkyne výzvu na náhradu nákladov spojených so štúdiom, ktoré v lehote 15 dní neuhradila. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozdiel medzi pojmom „zvyšovanie kvalifikácie“ a pojmom „prehlbovanie kvalifikácie“ zamestnanca. Prehlbovanie praxe je výkonom práce, za ktorú zamestnancovi prináleží mzda - oproti tomu zvyšovanie kvalifikácie je podľa §140 ods.1 Zákonníka práce prekážkou na strane zamestnanca. Keďže je zvyšovanie kvalifikácie prekážkou na strane zamestnanca, neprináleží mu v prípade čerpania (neplateného) pracovného voľna nárok na mzdu, ani na náhradu mzdy, okrem prípadu, že by sa na to zamestnávateľ zaviazal v zmysle §140 ods. 2 a §155 Zákonníka práce.

2.1. Podľa názoru súdu prvej inštancie absolvovanie 9-mesačnej povinnej praxe v rámci 36-mesačného špecializačného štúdia plastickej chirurgie nebolo výkonom práce lekára, za ktorú mu prináleží mzda, ale išlo o výkon odbornej zdravotníckej praxe. Žalovaná tvrdila, že žalobkyňa jej mala umožniť potrebnú prax (stáž) v Bratislave priamo na základe špecializačnej zmluvy bez uzatvorenia kvalifikačnej dohody. Špecializačná zmluva je dvojstranný právny úkon medzi žalovanou a LF UK Bratislava, ktorá žalobkyňu nezaväzuje a nemôže len z tejto zmluvy vyplývať pre ňu právna povinnosť umožniť žalovanej absolvovať predpísanú prax pri zvyšovaní jej kvalifikácie, ani poskytovať jej pracovné voľno s náhradou mzdy. V tejto súvislosti súd prvej inštancie dodal, že mzda prináleží zamestnancovi len za prácu, ktorú vykoná pre zamestnávateľa; žalovaná počas odbornej praxe v Univerzitnej nemocnici Bratislava pre žalobkyňu závislú prácu nevykonávala. Žalovaná nebola dočasne pridelená dohodou v zmysle § 58 Zákonníka práce na výkon práce pre iného zamestnávateľa, preto nárok na mzdu od žalobkyne (zamestnávateľa) za takýto výkon praxe nemá. Podľa názoru súdu prvej inštancie účasť žalovanej na predpísanej praxi nebola výkonom jej závislej práce pre žalobkyňu, preto jej mzda za uvedené obdobie neprináleží. Napokon súd prvej inštancie podotkol, že žalovaná nemala povinnosť uzavrieť kvalifikačnú dohodu so žalobkyňou a potrebnú prax mala možnosť absolvovať počas jej dovolenky alebo čerpaním neplateného voľna.

Samotná žalovaná uviedla, že do pracovného pomeru so žalobkyňou nastúpila z dôvodu, že mienila získať potrebnú prax na účely atestácie a súčasne nechcela ostať bez príjmu. Je potom legitímna požiadavka jej zamestnávateľa požadovať od nej náhradu nákladov, ktoré mu vznikli poskytovaním náhrad mzdy za pracovné voľno počas jej štúdia, z dôvodu porušenia povinnosti žalovanou zotrvať dohodnutú dobu piatich rokov v pracovnom pomere u žalobkyne.

2.2. Z dôvodu vymedzenia konkrétnych druhov nákladov spojených so zvýšením kvalifikácie, súd prvej inštancie považoval kvalifikačnú dohodu za platný právny úkon, spĺňajúci zákonné náležitosti v súlade s § 155 Zákonníka práce, preto žalobe sčasti vyhovel ohľadne priznanej istiny vo výške 10 533,65 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % z istiny od 1. júla 2018 do zaplatenia; v prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie 3681,51 eur (suma predstavujúca odvody žalobkyne za žalovanú) s príslušenstvom zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), tak žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania v pomere 48,20 %.

3. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie. K odvolacím námietkam a na doplnenie odôvodnenia uviedol, že všetky náležitosti kvalifikačnej dohody boli zmluvným stranám zrejmé, pretože svojimi podpismi potvrdili, že túto dohodu uzavreli slobodne a vážne. Jej obsah začala spochybňovať žalovaná až potom, čo ju žalobkyňa vyzvala na splnenie záväzku v zmysle bodu 7 a 8 kvalifikačnej dohody. K námietke žalovanej, že sa dohodou o zvýšení kvalifikácie nezaviazala v prípade nedodržania podmienok dohody/zmluvy nahradiť žalobkyňi náklady, ktorými je vyplatená mzda za výkon práce, odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie zdôraznil, že mzda v zmysle Zákonníka práce prináleží zamestnancovi len za prácu, ktorú vykonal pre zamestnávateľa; žalovaná bola zamestnankyňou žalobkyne a počas odbornej praxe nevykonávala závislú prácu. Odvolací súd poznamenal, že dohoda o dočasnom pridelení nebola uzavretá a v zmluvách o spolupráci pri vykonaní odbornej zdravotníckej praxe medzi žalobkyňou a Univerzitnou nemocnicou Bratislava je explicitne uvedené, že účasť na odbornej praxi nie je dočasným pridelením v zmysle § 58 a nasl. Zákonníka práce. Z uvedeného je zrejmé, že absolvovanie odbornej praxe žalovanou za účelom získania jej kvalifikácie nemožno v žiadnom prípade považovať za výkon jej práce pre žalobkyňu ako zamestnávateľa. Podľa názoru odvolacieho súdu v rozpore s vykonaným dokazovaním je aj tvrdenie žalovanej, že počas odbornej praxe nečerpala pracovné voľno, pretože svojho zamestnávateľa sama žiadala o poskytnutie študijného voľna. Konštatovanie žalovanej, že žalobkyňa ako zamestnávateľ jej neposkytol náhradné voľno v rozsahu 184 dní, ale jej umožnil výkon práce na inom odbornom pracovisku v nadväznosti na vykonané dokazovanie považoval za bezpredmetné. Napokon odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku týkajúcu sa porušenia povinnosti žalovanej zotrvať po dobu piatich rokov v pracovnom pomere po úspešnom zvýšení kvalifikácie u žalobkyne. Zdôraznil, že k skončeniu pracovného pomeru došlo pred získaním predpokladanej kvalifikácie žalovanej, teda porušením bodu 7 dohody o zvýšení kvalifikácie. Dohoda ani v tejto časti neodporuje zákonu (§140 Zákonníka práce), s ktorým posúdením súdom prvej inštancie sa odvolací súd stotožnil. Napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti uvedenému rozsudku podala dovolanie žalovaná (ďalej len „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Namietala, že i napriek tomu, že rozhodnutia súdov nižších inštancií sú pomerne rozsiahle, podľa jej názoru odôvodnenie pri podstatných otázkach pre vyriešenie veci samej nezohľadňuje okolnosti prípadu, na ktoré poukazovala a vo vzťahu k nim nepodáva logickú a dostatočne odôvodnenú odpoveď. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd postupoval výsostne formalisticky a v zásade neponúkol odpoveď na uvádzané skutočnosti v odvolaní. Zo strany súdu došlo len k nekritickému prikloneniu sa k argumentácii žalobkyne a k názoru súdu prvej inštancie. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu uviedla, že predmetom sporu bola otázka, ktorá nebola v rozhodovacej praxi doposiaľ vyriešená. Po zrekapitulovaní skutkového stavu veci, nesúhlasila s právnym názorom odvolacieho súdu týkajúcim posúdenia jej účasti na predpísanej odbornej praxi v zmysle dohody o zvyšovaní kvalifikácie ako pracovného voľna, za ktoré jej nepatrí mzda, ale náhrada mzdy. Dohodu o zvyšovaní kvalifikácie považovala za neplatnú z dôvodu chýbajúcej

obligatórnej náležitosti v zmysle § 155 ods. 2 písm. d) Zákonníka a to vymedzenia druhu nákladov a ich celkovej sumy, ktorých absencia nemôže byť jednoducho konvalidovaná následne doručovaním výplatných lístkov, ale tieto musia byť zrejme už pri jej samotnom uzatvorení. Dovolateľka nespochybnila samotnú podstatu stabilizačného príspevku vzniknutého na základe dohôd uzatvorených v zmysle § 155 Zákonníka práce. Zdôraznila však, že tento záväzok musí byť z dôvodu zachovania dostatočnej právnej istoty zamestnanca jednoznačne určitý a zamestnanec musí počas celej doby jeho existencie vedieť, akú sumu bude potenciálne musieť nahradiť. V prípade nestotožnenia sa s uvedeným názorom, dovolateľka namietala, že žalobkyňa od nej požaduje vrátenie mzdy za ňou odpracovaný čas a nie náhradu mzdy. Citujúc ustanovenia § 58 ods. 2, čl. 3, § 118 ods. 1 Zákonníka práce následne uviedla, že v Univerzitnej nemocnici Bratislava vykonávala prácu pod dohľadom a podľa pokynov školiteľa. Z uvedeného je preto zrejme, že boli naplnené všetky podmienky dočasného pridelenia v zmysle § 58 ods. 2 Zákonníka práce. K uvedenej súvislosti vyvstáva otázka na základe akého právneho dôvodu vykonávala prácu pre Univerzitnú nemocnicu Bratislava, ak nešlo o dočasné pridelenie a žalovaná vykonávala prácu pre nemocnicu v čase svojho pracovného voľna a bez nároku na odmenu; išlo zo strany nemocnice o nelegálne zamestnávanie. S poukazom na § 140 ods. 3 Zákonníka práce tvrdila, že výkon práce logicky nemôže byť realizovaný v čase pracovného voľna. Citujúc ustanovenia § 69 ods. 1, § 72 ods. 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností (ďalej len „nariadenie č. 296/2010 Z. z.“) argumentovala tým, že špecializačné štúdium sa uskutočňuje v rozsahu ustanoveného týždenného pracovného času a pozostáva z pracovných činností. Je teda zrejme, že zo strany lekára ide o reálny výkon práce, popri ktorom získava ďalšie praktické skúsenosti. Nesúhlasila so záverom odvolacieho súdu, že výkon jej práce pre žalobkyňu sa započítaval do plynutia 36-mesačnej praxe špecializovaného štúdia. Tvrdila, že vznikla paradoxná situácia, kedy činnosť, ktorú vykonávala pre žalobkyňu sa jej započítavala do 36-mesačnej praxe s nárokom na mzdu, avšak práca na inom pracovisku už zo strany žalobkyne nebola považovaná za prácu, ale za pracovné voľno s nárokom na náhradu mzdy. Poukázala na rozhodnutia iných všeobecných súdov. Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň predložila návrh na odklad právoplatnosti eventuálne vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu závažného porušenia jej práv.

5. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu nesúhlasila s uvádzanými skutočnosťami. Namietaný nesprávny procesný postup nepovažovala za opodstatnený. Podľa jej názoru, nie je naplnený ani dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu nevymedzenia žiadnej právnej otázky, ktorú by mal riešiť dovolací súd. Pokiaľ žalovaná mienila za právnu otázku pokladať skutočnosť, či v danom prípade išlo pri praktickej časti vyučovania vykonaného špecializačného štúdia o dočasné pridelenie zamestnanca na výkon práce k inému zamestnávateľovi, takúto právnu otázku a argumentáciu žalovaná vo svojom odvolaní neuviedla. Žalobkyňa trvala na tom, že ona sa domáhala svojich práv na základe platnej dohody, ktorá bola uzatvorená medzi ňou a žalovanou. K výške náhrady nákladov poukázala na judikát R 10/1980, podľa ktorého najvyššiu celkovú sumu, do ktorej možno od zamestnanca požadovať náhradu nákladov vynaložených na získanie alebo zvýšenie kvalifikácie, možno uviesť v dohode aj iným spôsobom než číselným vyjadrením určitej sumy. Stačí, ak je táto suma uvedená tak určito, že nemôžu vzniknúť pochybnosti o tom, čo chceli účastníci dohodnúť. Podľa názoru žalobkyne, v bode 6 kvalifikačnej dohody je presne uvedené, aké konkrétne druhy nákladov spojené so zvýšením kvalifikácie má žalovaná nahradiť. V tejto súvislosti žalobkyňa zdôraznila, že uzavretie dohody bolo iniciované žalovanou, ktorá dohodu slobodne, vážne a z vlastnej skutočnej vôle aj uzatvorila. Dohoda bola uzatvorená v súlade so Zákonníkom práce a žiadne práva žalovanej neboli porušené. V prípade zvýšenia kvalifikácie zamestnanca (žalovanej) ide o prekážku v práci na strane zamestnanca a ak zamestnávateľ (žalobkyňa) súhlasí so zvyšovaním kvalifikácie, zamestnanec má nárok na pracovné voľno s náhradou mzdy v rozsahu určenom v § 140 ods. 3 Zákonníka práce. Žalobkyňa nesúhlasila s tvrdením žalovanej, že žalovaná bola dočasne pridelená v Univerzitnej nemocnici Bratislava, pretože ona vykonávala iba odbornú prax pod dohľadom a za účasti školiteľov - prednostov kliniky, čiže nevykonávala prácu. Zároveň podotkla, že rozhodnutia iných všeobecných súdov na ktoré žalovaná poukázala, nie sú aplikovateľné na danú vec. S návrhom na odklad právoplatnosti resp. vykonateľnosti z dôvodu

neexistencie dôvodov hodných osobitného zreteľa nesúhlasila. Navrhla dovolanie odmietnuť.

6. Dovolateľka v replike k vyjadreniu žalobkyne k dovolaniu zotrvala na dôvodoch podaného dovolania.

7. Žalobkyňa v duplike k replike žalovanej poukázala na § 7 ods. 8 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a na § 35 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého praktická výučba v špecializačných odboroch v zdravotníckom povolani sa vykonáva formou praktickej výučby v univerzitnej nemocnici. Žalovaná mala v čase zvyšovania svojej kvalifikácie riadne uzatvorenú pracovnú zmluvu so žalobkyňou a súčasne bola zaradená na špecializačné štúdium, ktorého praktickú časť vykonávala v Univerzitetnej nemocnici Bratislava.

8. Podľa § 444 ods. 1 a ods. 2 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie sú dotknuté.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odklad vykonateľnosti a právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal rozhodnutie.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, s nariadením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia (§ 438 v spojení s § 219 ods. 1 a 3 CSP) v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

12. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

13. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

14. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

16. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

17. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

18. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnomu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

19. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

20. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala nevysporiadanie sa s podstatnými otázkami pre vyriešenie vecí samej, na ktoré poukazovala, s tvrdením, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nepodáva logickú a dostatočne odôvodnenú odpoveď na ňou uplatnené argumenty.

20.1. Odvolací súd po zrekapitulovaní zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie v relevantnej časti ustálil, že uplatnené námietky žalovanou vo vzťahu k odôvodneniu uvedenému v bodoch 50 a 52 súdu prvej inštancie nepovažoval za dôvodné. Žalobkyňa sa domáhala plnenia od žalovanej z dôvodu ukončenia pracovného pomeru žalovanou pred získaním predpokladanej kvalifikácie a to v dôsledku porušenia bodu 7 dohody o zvyšovaní kvalifikácie, ktorej znenie neodporuje zákonu (§ 140 Zákonníka práce). Zdôraznil, že žalovaná bola v pracovnom pomere so žalobkyňou, preto jej mzda prináleží len za prácu, ktorú vykonávala pre zamestnávateľa; počas odbornej praxe závislú prácu pre žalobkyňu nevykonávala. Dohoda o dočasnom pridelení v zmysle § 58 Zákonníka práce nebola uzavretá a v zmysle zmlúv o spolupráci pri vykonaní odbornej zdravotníckej praxe uzavretých medzi žalobkyňou a Univerzitnou nemocnicou Bratislava je explicitne uvedené, že účasť na odbornej praxi nie je dočasným pridelením v zmysle § 58 Zákonníka práce. Na základe uvedeného považoval odvolací súd za

nepochybné, že absolvovanie odbornej praxe žalovanou za účelom získania jej kvalifikácie nemožno v žiadnom prípade považovať za výkon jej práce pre zamestnávateľa (žalobkyňu). V rozpore s vykonaným dokazovaním považoval preto aj tvrdenie žalovanej, že počas odbornej praxe nečerpala študijné voľno, o ktoré sama žiadala, čo bolo preukázané listinnými dôkazmi (v spise na č. 61 až 68, čl. 202 a nasl.). Napokon jej tvrdenie o neposkytnutí náhradného voľna v rozsahu 184 dní, ale o umožnení jej výkonu práce na inom odbornom pracovisku v kontexte vykonaného dokazovania i strohého tvrdenia, považoval odvolací súd za bezpredmetné.

20.2. K namietaného nedostatočnému odôvodneniu napádaného rozhodnutia resp. nevysporiadaniu sa s podstatnými námietkami dovolací súd uvádza, že odôvodnenie uvedené najmä v bodoch 9 až 17 v spojení s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie v celom jeho kontexte najmä body 48.1. až 56, pretože z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Vysporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami, odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

21. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľke znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

22. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Věcná spojitost' odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

23. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993; m. m. II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

24. Na základe uvedených dôvodov dovolací súd dospel teda k záveru, že z procesného postupu súdov nižších inštancií nevyplýva, že by konanie bolo zaťažené vadou zmätočnosti, ktorá by mala mať za následok porušenie procesných práv dovolateľky v takej intenzite, že by bolo možné konštatovať porušenie jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto prípustnosť a ani dôvodnosť dovolania z tohto dôvodu nie je daná.

25. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

26. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

27. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

28. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Tento dôvod prípustnosti sa viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

29. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka

namietala nesprávne právne posúdenie (ne)platnosti dohody o zvyšovaní kvalifikácie v zmysle § 155 ods. 2 písm. d) Zákonníka práce najmä posúdenie vymedzenia špecifikácie druhov nákladov a ich celkovej sumy, ustálenie či išlo o dočasné pridelenie a či výkon práce v rámci odbornej praxe môže byť posudzovaný ako pracovné voľno.

30. Z dôvodu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP, t. j. konštatovaním procesnej prípustnosti podaného dovolania, dovolací súd následne v rámci dovolacieho prieskumu sa zaoberal podstatou dovolacej argumentácie v zmysle namietaného právneho posúdenia veci odvolacím súdom k nastoleným otázkam.

31. Podľa § 155 ods. 1 až ods. 3 Zákonníka práce zamestnávateľ môže so zamestnancom uzatvoriť dohodu, ktorou sa zamestnávateľ zaväzuje umožniť zamestnancovi zvýšenie kvalifikácie poskytovaním pracovného voľna, náhrady mzdy a úhrady ďalších nákladov spojených so štúdiom, a zamestnanec sa zaväzuje zotrvať po skončení štúdia u zamestnávateľa určitý čas v pracovnom pomere alebo mu uhradiť náklady spojené so štúdiom, a to aj vtedy, keď zamestnanec skončí pracovný pomer pred skončením štúdia. Dohoda sa musí uzatvoriť písomne, inak je neplatná. Dohoda podľa odseku 1 musí obsahovať a) druh kvalifikácie a spôsob jej zvýšenia, b) študijný odbor a označenie školy, c) dobu, po ktorú sa zamestnanec zaväzuje zotrvať u zamestnávateľa v pracovnom pomere, d) druhy nákladov a ich celkovú sumu, ktorú bude zamestnanec povinný uhradiť zamestnávateľovi, ak nespĺní svoj záväzok zotrvať u neho v pracovnom pomere počas dohodnutej doby. Celková dohodnutá doba zotrvania v pracovnom pomere nesmie prekročiť päť rokov. Ak zamestnanec splní svoj záväzok iba sčasti, povinnosť nahradiť náklady sa pomerne zníži.

31.1. Dohoda o zvyšovaní kvalifikácie je právnou formou zabezpečenia stabilizácie zamestnancov, ktorí si zvyšujú kvalifikáciu. Dohoda má okrem stabilizačnej funkcie aj funkciu kvalifikačnú a úhradovú. Kvalifikačná funkcia dohody spočíva v záväzku zamestnávateľa umožniť zamestnancovi získanie, resp. zvýšenie kvalifikácie. Úhradová a stabilizačná funkcia dohôd spočíva v povinnosti zamestnanca uhradiť zamestnávateľovi náklady, ktoré vynaložil na jeho kvalifikačný proces za predpokladu, že nespĺní svoj zmluvný záväzok zotrvať u zamestnávateľa v pracovnom pomere dohodnutý čas. Zamestnávateľ môže podľa § 155 Zákonníka práce so zamestnancom uzatvoriť dohodu, ktorou sa zamestnávateľ zaväzuje umožniť zamestnancovi zvýšenie kvalifikácie poskytovaním pracovného voľna, náhrady mzdy a úhrady ďalších nákladov spojených so štúdiom, a to aj vtedy, ak zamestnanec skončí pracovný pomer pred skončením štúdia. Dohoda sa musí uzavrieť písomne, inak je neplatná. Zákonník práce v súvislosti s obsahovými náležitosťami dohody najmä vyjadrenia druhov nákladov a ich celkovej sumy, ktorú bude zamestnanec povinný uhradiť zamestnávateľovi, ak nespĺní svoj záväzok zotrvať v pracovnom pomere počas dohodnutej doby vyžaduje, aby zmluvné strany uviedli nielen druhy nákladov, ale aj celkovú sumu, ktorú bude zamestnanec povinný uhradiť pri nesplnení svojho stabilizačného záväzku. (Barancová, H. a kol. Zákonník práce. Komentár. 2. vydanie. Bratislava: C.H. Beck, 2019, 1225-1226 s.).

32. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že v súvislosti so zvyšovaním kvalifikácie žalovanej, strany sporu uzavreli dohodu z 7. septembra 2016, v zmysle ktorej sa žalobkyňa zaviazala poskytnúť žalovanej pracovné voľno na absolvovanie predpísanej praxe a to na pracoviskách žalobkyne, ako aj v iných zariadeniach a za poskytnuté dni pracovného voľna sa zamestnávateľ zaviazal poskytnúť zamestnancovi náhradu mzdy v sume jeho priemerného zárobku podľa § 134 Zákonníka práce. Umožnenie predpísanej praxe bolo podmienené prevádzkovými a personálnymi možnosťami žalobkyne tak, aby bol zabezpečený plynulý chod jednotlivých oddelení a nepretržité poskytnutie zdravotnej starostlivosti. Žalovaná sa zaviazala zotrvať v pracovnom pomere u žalobkyne po dobu piatich rokov po úspešnom zvýšení kvalifikácie a zmluvné strany prehlásili, že dohodu uzavreli slobodne a vážne (body 3, 4, 5, 6, 7 a 12 kvalifikačnej dohody v č. l. 5 až 7). Posúdením obsahu dojednaných zmluvných podmienok vyplývajúcich z dohody o zvyšovaní kvalifikácie je nepochybné, že dohoda spĺňa obsahové náležitosti jej vymedzenia v zmysle § 155 ods. 2 Zákonníka práce. Právny úkon je určitý, jeho obsah nie

je vnútorne rozporný a určitosť obsahu vyplýva z textu dohody. Konkrétne v bodoch 6 a 7 dohody o zvyšovaní kvalifikácie sa žalovaná zaviazala v prípade nesplnenia tohto záväzku zotrvať u žalobkyne po dobu piatich rokov po úspešnom zvýšení kvalifikácie, nahradiť náhradu mzdy vo výške priemerného zárobku podľa § 134 Zákonníka práce, ako aj nahradiť celkovú sumu nákladov vynaložených do doby skončenia pracovného pomeru aj v prípade, že by so žalobkyňou rozviazala pracovný pomer ešte pred získaním predpokladanej kvalifikácie. Len samotné spochybňovanie platnosti dojednanej dohody o zvyšovaní kvalifikácie z hľadiska neurčitého vymedzenia výšky celkových nákladov žalovanou nemožno považovať za dôvodné. Zákonník práce v závislosti od toho, či ide o získanie, resp. o zvýšenie kvalifikácie zamestnanca alebo prehlbovanie kvalifikácie, považuje proces vzdelávania zamestnancov buď za prekážku v práci alebo za výkon práce. Zvyšovanie kvalifikácie je prekážkou na strane zamestnanca, neprináleží mu v prípade neplateného pracovného voľna nárok na mzdu, ani na náhradu mzdy, okrem prípadov, ak sa zamestnávateľ k tomu nezaviazal (§ 140 ods. 2 Zákonníka práce).

32.1. Z judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že celková suma nákladov zamestnávateľa môže byť vyjadrená iným než číselným vyjadrením určitej sumy. Stačí, ak je uvedená tak určito, že medzi zmluvnými stranami nemôžu vzniknúť pochybnosť o tom, čo chceli ako celkovú sumu v dohode vzájomne dohodnúť (R 10/1980). Súčasťou nákladov, ktoré je zamestnanec povinný uhradiť v prípade nesplnenia záväzku, je náhrada mzdy, ktorá tvorí spravidla najväčšiu časť celkovo vynaložených nákladov zamestnávateľa, povinnosť na úhradu sa vzťahuje aj na študijný príspevok, stravovanie a zľavu na cestovnom (R 7/1984).

32.2. V nadväznosti na uvedené dovolací súd konštatuje, že namietané nesprávne právne posúdenie platnosti dohody o zvyšovaní kvalifikácie nie je dôvodné. Uvedená dohoda je platná, spĺňa zákonom požadované obsahové náležitosti, ako aj písomnú formu a jej obsah je určitý.

33. V súvislosti s ďalšou otázkou týkajúcou sa posúdenia, či išlo o dočasné pridelenie, dovolateľka argumentovala tým, že pre Univerzitnú nemocnicu Bratislava vykonávala prácu v čase svojho pracovného voľna, podľa ich pokynov a bez nároku na odmenu, v takomto prípade by išlo zo strany Univerzitnej nemocnice Bratislava o nelegálne zamestnávanie.

33.1. Zo zmlúv o spolupráci pri výkone odbornej zdravotníckej praxe z 21. septembra 2016 (v spise na č. l. 161 až 163), z 10. marca 2017 (v spise na č. l. 165 až 167) a z 21. novembra 2017 (v spise na č. l. 168 až 170) vyplýva, že žalobkyňa ich uzavrela s Univerzitnou nemocnicou Bratislava za účelom zabezpečenia vykonania odbornej praxe žalovanej. Podľa bodu II. bod 5 uvedených zmlúv mala byť odborná prax žalovanej vykonávaná pod dohľadom určených školiteľov-prednostov kliniky Univerzitnej nemocnice Bratislava. Podľa bodu IV písm. g) predmetných zmlúv sa žalobkyňa zaviazala poskytovať žalovanej mzdu, náhradu mzdy, cestovné náhrady; pracovný pomer žalovanej a žalobkyne sa počas výkonu odbornej zdravotníckej praxe nemení a účasť na praxi nie je dočasným pridelením v zmysle § 58 a nasl. Zákonníka práce. Na základe uvedeného dojednanja sa odborná prax žalovanej vykonávala. Jej realizáciou nedošlo k zmene pracovného pomeru, len žalovaná bola zaradená na špecializačné štúdium, ktorého praktickú časť vykonávala v Univerzitnej nemocnici Bratislava formou praktickej výučby. Žalobkyňa v kontexte uvedeného zdôraznila, že Univerzitná nemocnica Bratislava uskutočňuje praktickú výučbu v študijnom odbore všeobecné lekárstvo a zubné lekárstvo, ako aj praktickú výučbu vo viacerých špecializovaných odboroch v zdravotníckom povolani lekárov, v certifikovaných pracovných činnostiach v zdravotníckom povolani lekárov, praktickú výučbu vo vysokoškolských študijných odboroch, v špecializačných odboroch a v certifikovaných pracovných činnostiach v ostatných zdravotníckych povolaniach v zmysle zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve v znení neskorších predpisov.

33.2. Z okolností preskúmvanej veci je nesporné, že vykonaním odbornej praxe žalovanej v Univerzitnej nemocnici Bratislava, nedošlo k zmene ani k vzniku individuálneho pracovnoprávneho vzťahu medzi žalovanou a Univerzitnou nemocnicou Bratislava. Tvrdenie žalovanej o nelegálnom zamestnávaní nemožno považovať za opodstatnené. Žalovaná absolvovala v rámci špecializačného štúdia v

akreditovanom študijnom programe, v špecializovanom odbore plastická chirurgia pre zdravotnícke povolanie lekár odbornú prax, na základe uzavretej zmluvy medzi ňou a LF UK Bratislava z 10. júla 2012. Po absolvovaní 24 mesiacov „spoločného chirurgického kmeňa“ sa zamestnala u žalobkyne na základe pracovnej zmluvy z 21. júla 2014 s výkonom práce sekundárneho (neatestovaného) lekára, pričom pracovný pomer skončila výpoveďou bez uvedenia dôvodov k 31. máju 2018. Absolvovanie 9-mesačnej povinnej praxe v rámci 36-mesačného špecializačného štúdia nebolo výkonom praxe lekára, za ktorú by žalovanej patrila mzda; išlo o výkon odbornej zdravotníckej praxe. Bez uzavretia dohody o dočasnom pridelení v zmysle § 58 Zákonníka práce nemožno výkon odbornej praxe žalovanou považovať za výkon práce pre Univerzitnú nemocnicu Bratislava, ani pre žalobkyňu. Zo zmlúv o spolupráci pri výkone odbornej zdravotníckej praxe však nepochybne vyplývalo, že pracovný pomer žalovanej a žalobkyne sa počas výkonu odbornej zdravotníckej praxe nemení a účasť na praxi nie je dočasným pridelením. V kontexte uvedeného dovolací súd konštatuje, že súde nižších inštancií správne ustálili, že výkon odbornej praxe žalovanej v Univerzitnej nemocnici Bratislava nebol výkonom závislej práce pre žalobkyňu, ani dočasným pridelením v zmysle § 58 a nasl. Zákonníka práce.

34. K tretej vymedzenej otázke, či výkon odbornej praxe môže byť posudzovaný ako pracovné voľno, dovolateľka citujúc § 140 ods. 3 Zákonníka práce tvrdila, že fakticky realizovala prácu v Univerzitnej nemocnici Bratislava. Upriamila pozornosť dovolacieho súdu na ustanovenie § 72 ods. 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností (ďalej len „nariadenie vlády č. 296/2010 Z. z.“) z ktorého vyplýva, že špecializačné štúdium sa uskutočňuje v rozsahu ustanoveného týždenného pracovného času a pozostáva z pracovných činností. Podľa jej názoru, išlo teda o reálny výkon práce, popri ktorom sa získavajú ďalšie praktické skúsenosti, za ktorý jej patrí mzda.

34.1. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v zhode s právnym záverom súdu prvej inštancie vysvetlil rozdiel medzi mzdou a náhradou mzdy (body 15.2 a 15.3). Pokiaľ z listinných dôkazov v spore nevyplývalo iné dojednanie medzi stranami sporu ohľadne výkonu odbornej praxe žalovanej v Univerzitnej nemocnici Bratislava, nemožno pri posudzovaní dôvodnosti uplatneného nároku vychádzať len zo skutkových tvrdení žalovanej, bez povinnosti splnenia dôkaznej povinnosti t. j. unesenia dôkazného bremena (§ 150 CSP). Zo zmluvy o spolupráci pri výkone odbornej zdravotníckej praxe, ani z dohody o zvyšovaní kvalifikácie iné dojednanie, aké boli ustálené súdmi nižších inštancií nevyplývajú. Dovolací súd preto nesúhlasí s názorom žalovanej, že za výkon odbornej praxe jej patrí mzda. Napokon aj z § 72 ods. 2 nariadenia vlády č. 296/2010 Z. z. vyplýva, že špecializačné štúdium sa uskutočňuje v rozsahu ustanoveného týždenného pracovného času, pri kratšom ako ustanovenom týždennom pracovnom čase sa dĺžka špecializačného štúdia primerane predlžuje. Zdravotná starostlivosť sa musí poskytovať v rozsahu najmenej polovice ustanoveného týždenného pracovného času a musí obsahovať dostatočný počet teoreticko-praktických hodín, aby sa zabezpečila riadna príprava na samostatné poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Z uvedeného vyplýva, že na rozdiel od konštatovania dovolateľky, ani zákonodarca nepočíta s tým, že špecializačné štúdium zdravotníckeho pracovníka predstavuje pracovnú činnosť. Vzhľadom na uvedené skutočnosti neobstoí argument žalovanej, podľa ktorého je paradoxné, že činnosť, ktorú vykonávala pre žalobkyňu a ktorá sa započítavala do 36-mesačnej praxe, bola výkonom práce a patrila jej za ňu mzda, avšak činnosť - práca v Univerzitnej nemocnici Bratislava nie je považovaná za prácu, ale za pracovné voľno, za ktoré žalovanej patrí náhrada mzdy. V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že žalovaná u svojho zamestnávateľa (žalobkyne) vykonávala popri špecializačnom štúdiu aj činnosti neatestovaného lekára, jej právny vzťah s Univerzitnou nemocnicou Bratislava bol diametrálne odlišný, kde sa zúčastňovala špecializačného štúdia zdravotníckeho pracovníka. Práve z tohto dôvodu nemožno považovať za opodstatnený ani argument žalovanej, podľa ktorého je nespravodlivé, že musí vrátiť „odmenu“ za prácu, ktorú reálne a preukázateľne odpracovala, pretože v čase vykonania praxe nemala nárok na mzdu od svojho zamestnávateľa - žalobkyne, ale „iba“ nárok na náhradu mzdy podľa § 140 Zákonníka práce. Žalobkyňa nekonala v rozpore so Zákonníkom práce a ani s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, ak počas výkonu odbornej zdravotníckej praxe zamestnanca na pracovisku iného zdravotníckeho zariadenia

mu poskytla iba náhradu mzdy a nie mzdu, keďže v takomto prípade nejde o výkon práce zamestnanca pre zamestnávateľa, ako bolo dohodnuté v pracovnej zmluve, ale o zvyšovanie kvalifikácie podľa § 155 Zákonníka práce. Navyše žalobkyňa si v spore neuplatňovala vyplatenú mzdu za dni, ktoré žalovaná u zamestnávateľa odpracovala, ako aj za nadčasy a príslužby, ktoré jej boli zaplatené.

35. Pre úplnosť a na záver dovolací súd len dodáva, že zmluvne dohodnutá povinnosť zamestnanca zotrvať určitú dobu v pracovnom pomere nemá za následok zbavenie sa možnosti zamestnanca skončiť pracovný pomer. V takomto prípade je však zamestnanec povinný uhradiť náklady alebo ich pomernú časť, ktoré vynaložil zamestnávateľ na zvýšenie kvalifikácie. Uvedené platí aj v prípade skončenia pracovného pomeru ešte pred samotným skončením štúdia. Pokiaľ súdy nižších inštancií pri posudzovaní dôvodnosti uplatneného nároku vychádzali z právneho záveru, že špecializovanú prax žalovanej nie je možné považovať za výkon práce pre žalobkyňu, peňažné plnenie, ktoré jej bolo poskytnuté predstavovalo náhradu mzdy vo výške priemerného zárobku podľa § 134 Zákonníka práce v zmysle dohody o zvyšovaní kvalifikácie (m. m. III. ÚS 411/2011).

36. Na základe uvedených dôvodov dovolací súd namietané nesprávne právne posúdenie nepovažoval za dôvodné, preto dovolanie ako nedôvodné zamietol v súlade s § 448 CSP.

37. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobkyne vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP, ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.